Національний технічний університет України
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Кафедра філософії

ФІЛОСОФСЬКІ ОСНОВИ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Рівень вищої освіти ***Перший (бакалаврський)***

Галузь знань	*Для всіх*
Спеціальність	*Для всіх*
Освітня програма	*Для всіх*
Статус дисципліни	*Нормативна*
Форма навчання	*Заочна*
Рік підготовки, семестр	*2 курс, весінній/осінній*
Обсяг дисципліни	*2 кредити ЄКТС* *Загальна кількість: 60 год.* *Лекційних занять: 6 год.* *Семінарських занять: 2 год.* *Самостійна робота: 52 год.*
Семестровий контроль/ контрольні заходи	*Залік, МКР, яка виконується за методикою домашньої контрольної роботи.*
Розклад занять	*http://rozklad.kpi.ua/Schedules/ScheduleGroupSelection.aspx*
Мова викладання	*Українська*
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор*: http://philosophy.kpi.ua/vikladachi/* Семінарські заняття: *http://philosophy.kpi.ua/vikladachi/*
Розміщення курсу	*платформа дистанційного навчання «Сікорський»/сервіс «Google Classroom»*

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчання та результати навчання

Навчальна дисципліна «Філософські основи наукового пізнання» знайомить здобувачів вищої освіти із процесом розвитку пізнання і його вищої форми – науки, еволюцією дослідницьких форм, методів і принципів. Це допоможе бути майбутнім фахівцям краще підготуватися до професійної практичної діяльності на проектно-конструкторському рівні, до вирішення завдань інноваційного характеру, до продукування і застосування нового знання для вирішення проблемних професійних задач у певній галузі виробництва.

Мета курсу полягає у формуванні здатності виробляти нове наукове знання та вирішувати завдання інноваційного характеру, використовуючи основні положення теорії пізнання і закономірності розвитку науки і техніки, фундаментального і прикладного знання та здійснювати дослідницьку діяльність на проектно-конструкторському рівні.

Предмет навчальної дисципліни – розвиток філософії і науки як специфічних формах духовності, особливі способи пізнання світу, системи знань, які ґрунтується на різних логіко-семантичних і методологічних засадах його продукування, своєрідні форми діяльності та волевиявлення людини, а також інформаційні системи, посередники між індивідом і дійсністю.

Після засвоєння навчальної дисципліни «Філософські основи наукового пізнання» здобувачі вищої освіти мають продемонструвати такі результати навчання:

• Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
• Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
• Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
• Здатність генерувати нові ідеї (креативність);
• Здатність бути критичним і самокритичним;
• Здатність діяти на основі етичних міркувань;
• Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
• Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
• Здатність до усвідомлення суспільного характеру людського буття, його історичності, базових життєвих цінностей особистості, глобальних проблем сучасності.
• Здатність виробляти нове наукове знання, вирішувати завдання інноваційного характеру, із використанням основних положень теорії пізнання, враховуючи закономірності розвитку науки і техніки, фундаментальні й прикладні знання та здійснювати професійну дослідницьку діяльність на проектно-конструкторському рівні.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для того щоб розпочати вивчати дисципліну «Філософські основи наукового пізнання» достатньо мати природничо-наукові знання в межах програми середньої школи; знання та розуміння суспільних проблем, які визначали характер основних етапів всесвітньої історії; бути ознайомленим з творами світової та вітчизняної художньої літератури.

Освітній компонент «Філософські основи наукового пізнання» має міждисциплінарний характер та інтегрує відповідно до свого предмету знання з інших освітніх і наукових галузей. Їй безпосередньо передує дисципліни з блоку історичних навчальних дисциплін, одночасно з нею вивчається дисципліна з блоку психологічних навчальних дисциплін та в подальшому вивчається дисципліна з циклу правових навчальних дисциплін.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Світоглядно-філософські засади наукового пізнання.
Тема 2. Антична картина світу. Філософія як ядро протонаукового знання.
Тема 3. Ґенеза пізнання в добу Середньовіччя.
Тема 4. Доба Відродження: формування науково-філософського світогляду.
Тема 5. Доба Нового часу: формування класичної науки. Проблема пізнання в німецькій класичній філософії.
Тема 6. Філософія і наука XIX- XXI століття.
Тема 7. Наука в сучасному суспільстві.
Тема 8. Специфіка філософських проблем наукового пізнання.
Тема 9. Проблеми наукового методу і методології.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни Філософські основи наукового пізнання [Електронний ресурс] : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра за всіма освітньо-професійними програмами всіх спеціальностей / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Зуєв В.М., Богачев Р.М., Костроміна Г.М., Новіков Б.В., Свідло Т.М., Сторожик М.І. – Електронні текстові дані (1 файл: 0,864 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 153 с. – Назва з екрана. https://ela.kpi.ua/handle/123456789/43878
2. Філософія науки і техніки: комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни. [Електронний ресурс]: навч. посіб. Для здобувачів ступеня бакалавра з усіх спеціальностей / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Піхорович В.Д., Самарський А.Ю. –

Електронні текстові дані (1 файл: 143 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 93с.

Додаткова література

1. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с. https://agro.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/20201113_100711.pdf
2. Методологія наукових досліджень [Текст] : навчальний посібник / А. П. Ладанюк, Л. О. Власенко, В. Д. Кишенько ; Міністерство освіти і науки України, Національний університет харчових технологій. — Київ : Ліра-К, 2020. — 352 с.
3. Муратова І. А. Філософські проблеми наукового пізнання : конспект лекцій / І. А. Муратова; ред.: Б. В. Новіков; Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т". - К., 2011. - 140 с.
4. Практична філософія науки: збірка наук. праць // Ірина. Добронравова. - Суми: Університетська книга, 2017. - 352 с.
5. Філософія науки: курс лекцій з вивчення дисципліни для здобувачів ІІІ рівня вищої освіти «доктори філософії» спеціальності 204 «ТВППТ» денної та заочної форми навчання / /О. П. Сидоренко – Одеса: ОДАУ, 2019. –156 с.
6. Kitcher, P. S. Philosophy of science [Electronic resource] / P. S. Kitcher // Encyclopaedia Britannica. – 2013. – Mode of access: http://www.britannica.com/ EBchecked/topic/528804/philosophy-of-science. – Date of access: 12.11.2014.
7. Knowing How. Essays on Knowledge, Mind, and Action ; eds. J. Bengson, M.A. Moffett. Oxford University Press, 2012
8. Philosophy of Science: A Very Short Introduction (Very Short Introductions Book 67). 1st Edition, Kindle Edition.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Навчальна дисципліна охоплює 6 годин лекцій та 2 години семінарських занять, а також виконання МКР, яка виконується за методикою домашньої контрольної роботи.

Семінарські заняття з дисципліни проводяться з метою закріплення теоретичних положень навчальної дисципліни і набуття здобувачами вищої освіти умінь і досвіду оперувати сучасними поняттями. Методи та форми навчання включають не лише традиційні університетські лекції та семінарські зайняття, а також елементи роботи в командах та групових дискусій.

Застосовуються стратегії активного навчання, які визначаються такими методами та технологіями: методи проблемного навчання (дослідницький метод); особистісно-орієнтовані технології, візуалізація та інформаційно-комунікаційні технології, зокрема електронні презентації для лекційних занять. Комунікація з викладачем будується за допомогою використання інформаційної системи «Електронний кампус», платформи дистанційного навчання «Сікорський», а також такими інструментами комунікації, як електронна пошта. Під час навчання та для взаємодії зі здобувачами вищої освіти використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для вирішення навчальних завдань.

Лекційні заняття

Тема 1. Світоглядно-філософські засади наукового пізнання.

1. Філософія і наука: окреслення проблематики.
2. Різноманітність філософських дисциплін та предметне поле їх вивчення.
3. Основні форми і способи освоєння людиною світу.
4. Сутність, структура та історичні типи світогляду: міфологічний, релігійний, філософський світогляд.
5. Філософія і наука як форми духовності.

Питання для самоконтролю:

Увиразніть основні форми і способи освоєння людиною світу та визначте їх роль у розрізненні історичних типів світогляду.

Завдання для самостійної роботи:
Розкрийте сутність і структуру філософського й наукового світогляду та їх місце серед інших історичних типів духовності людства.

Тема 2. Ґенеза пізнання від Античності до сучасності.

1. Зародження філософії у Стародавній Греції. Антична картина світу. Філософія як ядро протонаукового знання.
2. Раціональне пізнання Стародавньої Греції.
3. Проблема пізнання в добу Середньовіччя.
4. Доба Відродження: формування науково-філософського світогляду.
5. Доба Нового часу: формування класичної науки.
6. Філософія і наука XIX-XXI століття.

Питання для самоконтролю:
Розкрийте вплив ідей античної натурфілософії на становлення базових концепцій класичної та сучасної науки.
Як ідеї Сократа передавалися його учнями, зокрема Платоном і Ксенофонтом?
Порівняйте розвиток науки на Сході та Заході за доби Середньовіччя. Визначте особливості антропоцентризму доби Відродження.
У чому полягає суть Коперніканського перевороту і як він змінив світогляд епохи Відродження?
Визначте зміст «істини розуму» та «істини факту» за роботою Г. Лейбниця «Монадологія».
Розкрийте відмінність та співвідношення понять «емпіричне» та «теоретичне» від понять «чуттєве» та «раціональне».
Назвіть етапи створення нового наукового напряму.
Наведіть приклади наукових винаходів, що змінили хід історії.
Розкрийте логіку практичного і теоретичного визначення предмету окремої науки в історичному становленні теорії.
Які основні ідеї позитивізму і як вони вплинули на розвиток науки в XIX-XX століттях?

Завдання для самостійної роботи:
Проаналізуйте основні принципи аристотелівської логіки і як вони застосовуються в сучасній науці.
Проаналізуйте вчення Платона та Аристотеля як фундамент логіки та методології наукового пізнання (7 глава діалогу Платона «Держава», Аристотель «Метафізика» книги 6, 7, 8).
Висловите своє відношення до основних тез роботи Еразма Ротердамського «Похвала глупоті».
Проаналізуйте пантеїстичні ідеї Ніколая Кузанського (Про вчене незнання) та Джордано Бруно (Про героїчний ентузіазм) і їх вплив на подальший розвиток науки.
Опишіть гуманізм та антропоцентризм як основу філософської думки доби Відродження.
Прочитати роботу Р. Декарта «Міркування про метод» та розкрити основні правила мислення.
Охарактеризуйте основні «примари розуму» за Ф. Беконом (праця «Новий Органон»).
Охарактеризуйте етапи розвитку позитивізму можна виділити, і чим вони характеризуються.
Проаналізуйте які основні відмінності між ірраціоналізмом і раціоналізмом.

Тема 3. Специфіка філософських проблем наукового пізнання.

1. Суб'єкт і об'єкт наукового пізнання.
2. Єдність емпіричного та теоретичного у науковому пізнанні.
3. Проблема істини у філософії та науці.
4. Роль інтуїції та творчості в науковому пізнанні.

Питання для самоконтролю: порівняйте поняття істина, правильність, адекватність, точність. Визначте сутність поняття логіко-математична точність.

Завдання для самостійної роботи: З'ясуйте, чим структура наукового знання відрізняється від структури позанаукового знання. Розгляньте специфіку наукового знання, його зв'язок з філософським знанням.

Семінарські заняття

Основними цілями семінарських занять є поглиблення знань, які здобувачі вищої освіти отримують на лекціях, опрацювання основної та додаткової філософської літератури, формування вмінь формулювати, логічно викладати і аргументовано доводити власні думки, використовуючи при цьому отриманий з філософської літератури матеріал, а також розвиток полемічних і комунікативних здібностей в ході дискусій.

Тема 1. Проблеми наукового методу і методології

1. Поняття наукового методу та його значення для науки.
2. Сучасні тлумачення сутності наукової методології та місце в ній логіки.
3. Існуючи класифікації методів науковою пізнання, рівнів методології.
4. Методи емпіричного і теоретичного дослідження, їх відмінність і зв'язок.
5. Особливості експериментального дослідження. Зв'язок експерименту з науковою теорією.
6. Своєрідність методології природничо-наукового, технічного і суспільствознавчого пізнання.
7. Логіко-методологічні проєкти філософії науки XX-XXI ст.

Питання для самоконтролю: визначте, за якими критеріями класифікують методи наукового пізнання. Наведіть приклади методів наукового пізнання, що виникли тільки в XXI ст. Як пов’язане впровадження наукового дослідження з його ефективністю?

Завдання для самостійної роботи: загальні особливості природничих, технічних, соціально-гуманітарних наук, їх предмету і методів.

6. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Засвоєння змісту дисципліни «Філософські основи наукового пізнання» разом із аудиторними заняттями передбачає виконання здобувачами вищої освіти самостійної роботи з метою самоконтролю знань та підготовки до занять. Систематична самостійна робота дає можливість закріпити матеріал курсу, акцентує увагу на головних проблемах тем, що вивчаються.

Тема : Наука в сучасному суспільстві.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти передбачає:

№ з/п	**Самостійна робота студентів**	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	36
2	Підготовка до складання модульної контрольної роботи (МКР виконується за методикою домашньої контрольної роботи)	10
3	Підготовка до заліку	6
	Всього	52

З дисципліни «Філософські основи наукового пізнання» передбачена навчальним планом **МКР** (МКР виконується за методикою домашньої контрольної роботи). МКР виконується здобувачем вищої освіти заочної форми навчання письмово у електронному форматі самостійно протягом семестру. МКР складається з чотирьох завдань: здобувач вищої освіти обирає 4 питання з переліку, який розміщено в силабусі.

Перелік питань до МКР:

1. Джерела філософії. Місце і роль філософії у розвитку людства.
2. Філософія і світогляд: життєво-практичний та теоретичний аспекти світогляду.
3. Історичні типи світогляду: міфологічний, релігійний, науково-філософський.
4. Історична зміна предмету філософії.
5. Основні теми філософських роздумів: людина і світ, мислення і буття.

6. Основне питання філософії.
7. Розмаїття філософських дисциплін та коло проблем, що охоплюються ними.
8. Космоцентризм досократичної філософії.
9. Натурфілософія мілетської школи: Фалес, Анаксімандр, Анаксімен.
10. Вчення про вогонь Геракліта Ефеського.
11. Філософія елеатів: Ксенофан, Парменід та Зенон. Концепція єдиного буття, тотожності буття і мислення.
12. Піфагорійська школа.
13. Плюралістичні погляди Емпедокла. Вчення Анаксагора про «гомеомерії».
14. Давньогрецькі атомісти: Левкіпп та Демокріт.
15. Зміна філософської проблематики Античності. Софісти.
16. Філософія Сократа.
17. Теорія пізнання Платона: пізнання як пригадування в філософії Платона.
18. Аристотель як перший античний філософ-енциклопедист, систематизатор та засновник багатьох наук.
19. Зародження логіки як науки. Вчення про категорії та «класична логіка» Аристотеля.
20. Елліністичний період античної філософії: розвиток різноманітних філософських шкіл у Стародавній Греції і Римі.
21. Огляд античних досягнень у сфері математичних, медичних, природничих наук та розвиток інженерної думки.
22. Теоцентризм середньовічної філософії.
23. Філософія патристики: основні представники та проблематика.
24. Схоластична філософія: основні представники та проблематика.
25. Проблема універсалій.
26. Алхімія як феномен Середньовіччя.
27. Розвиток знання в арабській традиції у добу Середньовіччя.
28. Наукові пошуки у період пізнього Середньовіччя.
29. Гуманізм та антропоцентризм як намагання втілити ідеал людини через синтез моралі та науки.
30. Досвід та практика у діяльності Леонардо да Вінчі.
31. Основні географічні, астрономічні, математичні та медичні відкриття та винаходи Відродження.
32. Розвиток натурфілософії: М. Кузанський, Б. Телезіо та Дж. Бруно.
33. Коперніканський переворот та науково-технічна революція. Утвердження геліоцентричної системи світу.
34. Соціально-політичні погляди Н. Макіавеллі.
35. Утопічні теорії: Т. Мор та Т. Кампанела.
36. Загальна характеристика філософії Нового часу. Наукові методи пізнання.
37. Емпіризм Ф. Бекона.
38. Раціоналізм Р. Декарта.
39. Теорія пізнання та вчення про ідеї Дж. Локка.
40. Соліпсизм Дж. Берклі.
41. Скептицизм Д. Юма.
42. Концепція свободи та необхідності в контексті розвитку науки Б. Спінози.
43. Монадологія Лейбніца. Закон достатньої підстави Лейбніца та його значення для логіки та наукової методології.
44. Докритичний період творчості І. Канта та його значення для розвитку науки.
45. Теорія пізнання І. Канта. Проблема антиномій чистого розуму. «Річ у собі» та агностицизм.
46. Вчення про суб'єкт у філософії Й. Фіхте.
47. Трансцендентальний ідеалізм Ф. Шеллінга.
48. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха.
49. Об'єктивний ідеалізм Г. Гегеля. Основні закони діалектики: вчення про розвиток, єдність протилежностей та логічну тріаду.
50. Основні досягнення у природничих та гуманітарних науках XVIII-XIX ст.
51. Позитивізм та його різновиди: «перший», «другий» позитивізм, постпозитивізм.
52. Феноменологія Е. Гусерля та фундаментальна онтологія М. Гайдеггера.

53. Утилітаризм (Бентам) та прагматизм (Пірс, Джеймс, Дьюї) в американській філософії.
54. Філософські течії модернізму та постмодернізму.
55. Структуралізм та постструктуралізм.
56. Революційні наукові відкриття та основа інтеграції знання у XIX ст.
57. Специфіка розвитку науки XX ст.
58. Гносеологія як розділ філософії.
59. Пізнання як суспільно-історичний процес, форма активного людського ставлення до реальності. Протиріччя об'єктивного і суб'єктивного в пізнанні.
60. Суспільно-історичний характер розвитку взаємодії суб'єкта, об'єкта і предмета пізнання.
61. Наукова істина як процес і результат пізнання.
62. Діалектика абсолютної і відносної істини.
63. Роль практики у пізнанні.
64. Принципи та критерії наукового знання.
65. Логіка і методологія наукового пізнання.
66. Класифікація наук і проблеми періодизації історії науки.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Правила відвідування занять. Відвідування занять є вільним, бали за присутність на лекції та практичних заняттях не додаються, штрафні бали не передбачаються. Однак, здобувачам вищої освіти рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для отримання певних позитивних результатів вивчення дисципліни. Вагома частина рейтингу здобувача вищої освіти формується через активну участь у заходах на практичних заняттях. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність здобувача вищої освіти, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички. Тому пропуск семінарського заняття не дає можливість отримати здобувачу вищої освіти бали у семестровий рейтинг.

Дистанційний режим навчання. У разі запровадження обмежень на відвідування університету у разі організації освітнього процесу у змішаному /дистанційному пов'язаних з введенням режиму воєнного стану в державі (або карантину), освітній процес здійснюється відповідно до Положення про дистанційне навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/index.php/node/188), Регламенту проведення семестрового контролю в дистанційному режимі (https://osvita.kpi.ua/node/148). У режимі дистанційного навчання заняття відбуваються у вигляді онлайн-конференції на платформі Zoom. Посилання на конференцію видається на початку семестру і розміщується в АС «Електронний кампус». З метою забезпечення якісної підготовки здобувачів, дистанційний курс дисципліни розміщено на Платформа дистанційного навчання «Сікорський» (https://www.sikorsky-distance.org). Результати оцінювання висвітлюють у АС «Електронний кампус» на особистій сторінці здобувача (https://ecampus.kpi.ua).

Правила поведінки на заняттях. На заняттях слід дотримуватись норм етичної поведінки визначених у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (https://kpi.ua/code). На території університету здобувачі мають поводити себе відповідно до Правил внутрішнього розпорядку (https://kpi.ua/admin-rule). В аудиторіях на лекційних та практичних заняттях, а також під час проведення занять у формі відеоконференції, користуватись мобільним телефоном потрібно у беззвучному режимі і тільки для пошуку необхідної для виконання завдань інформації, у т.ч. в інтернеті. Під час дистанційного режиму навчання слід використовувати інформацію розміщену на Платформі дистанційного навчання «Сікорський» / Електронний кампус. Активність, опрацювання та підготовка аналітичних матеріалів за результатами опрацювання лекційного матеріалу, аналітичних доповідей та навчально-дослідних завдань.

Позааудиторні заняття та залучення професіоналів-практиків. Під час вивчення дисципліни можливі позааудиторні заняття, що включають відвідування науково-практичних заходів, лекторів, тренінгів в межах тематики дисципліни.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті. Порядок

визнання таких результатів регламентується Положенням про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті (https://osvita.kpi.ua/index.php/node/179). Можуть бути зараховані окремі змістовні модулі або теми дисципліни. В такому разі здобувач звільняється від виконання відповідних завдань, отримуючи за них максимальний бал відповідно до рейтингової системи оцінювання.

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів. Заохочувальні бали можуть бути отримані за участь у студентських олімпіадах та конкурсах наукових робіт, додаткове проходження онлайн курсів з поглибленим вивченням окремих тем курсу, наукові публікації (10% від суми рейтингових балів). Заохочувальні не входять до основної шкали РСО. Штрафні бали не передбачаються.

Політика оцінювання контрольних заходів. Оцінювання контрольних заходів здійснюється згідно з Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/node/37), Положення про поточний, календарний та семестровий контролі результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32). Нижня межа позитивного оцінювання кожного контрольного заходу складає не менше 60% від балів, визначених для цього контрольного заходу, а негативний результат оцінюється в 0 балів.

Поточний контроль проводиться як оцінювання результатів навчання здобувачів на основі поопераційного контролю та накопичення рейтингових балів за виконання завдань у процесі навчання відповідно до РСО.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку за РСО-1, що передбачає оцінювання результатів навчальної діяльності здобувача впродовж семестру, передбачених заходами поточного контролю. Результати оцінювання висвітлюються у АС «Електронний кампус» на особистій сторінці здобувача (https://ecampus.kpi.ua).

Політика дедлайнів та перескладань. Невиконання завдань, а також порушення термінів їх виконання з неповажних причин не надасть можливості набрати відповідні бали рейтингу. Порядок ліквідації академічної заборгованості та перескладання семестрового контролю регулюється Положенням про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32). Здобувач, у якого за результатами семестрового контролю виникла академічна заборгованість, також має право її ліквідувати відповідно до Положення про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/index.php/node/177).

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. У випадку незгоди здобувача з оцінкою за результатами контрольного заходу, він має право подати апеляцію у день оголошення результатів відповідного контролю на ім'я декана факультету за процедурою визначеною Положенням про апеляції в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/index.php/node/182).

Політика щодо академічної доброчесності. Необхідним під час виконання завдань з дисципліни є дотримання політика та принципів академічної доброчесності (https://kpi.ua/academic-integrity), які, у тому числі викладено у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (https://kpi.ua/code), **Положенні про систему запобігання академічному плагіату в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/node/47).** У разі виявлення дублювання виконаних завдань, плагіату роботи отримують нульовий рейтинг.

Політика використання штучного інтелекту. Використання штучного інтелекту регламентується «Політикою використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського» (https://osvita.kpi.ua/node/1225). Усі завдання, як під час виконання навчальних завдань з дисципліни, мають бути результатом власної оригінальної роботи здобувача. Використання штучного інтелекту (ШІ) для автоматичної генерації відповідей без подальшого їх аналізу та доопрацювання заборонено. Здобувачам не рекомендується покладатися на ШІ як на єдине джерело інформації. Важливо перевіряти та аналізувати отримані дані з інших авторитетних джерел. Усі випадки використання ШІ для виконання завдань мають бути чітко вказані та задокументовані. Це стосується як використання текстових генераторів, так і інших інструментів ШІ. Використання ШІ має відповідати принципам академічної доброчесності. Недотримання цього положення розглядатиметься як порушення академічної етики.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Семестровий контроль з дисципліни «Філософські основи наукового пізнання» передбачений у вигляді заліку, тому РСО включає оцінювання заходів поточного контролю з дисципліни впродовж семестру.

Основними видами навчальних занять є лекція і семінарське заняття.

Рейтингова оцінка здобувача складається з балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю і заохочувальних балів.

Згідно з «Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» заборонено оцінювати присутність або відсутність здобувача на аудиторному занятті, в тому числі нараховувати за це заохочувальні або штрафні бали.

Поточний контроль проводиться впродовж семестру у процесі навчання для перевірки рівня теоретичної й практичної підготовки здобувачів на кожному етапі вивчення освітнього компонента «Філософські основи наукового пізнання».

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Відповідь на семінарському занятті	20	20	1	20
2.	Участь у обговоренні питань семінару	20	20	1	20
3.	МКР за методикою домашньої контрольної роботи.	60	60	1	60
Всього					100

Результати поточного контролю заносяться викладачем у модуль «Поточний контроль» АС Електронний кампус.

Система рейтингових балів та критерії оцінювання

1. Робота на семінарських заняттях:

До видів робіт відносяться: відповіді на семінарі, участь у обговоренні питань семінару.

1. Відповідь на семінарському занятті. Ваговий бал – 20.
2. Участь у обговоренні питань семінару. Ваговий бал – 20.

Чотири рівні оцінювання:

19-20 балів – відповідь на питання викладено правильно, всебічно, безпомилково і логічно;

17-19 балів – достатньо повна відповідь, або незначні неточності;

15 – 16 балів – достатньо повна відповідь, або незначні неточності;

12-14 балів – неповна відповідь, деякі помилки;

0 балів – відповідь відсутня, або є цілком невірною, містить менше, ніж 60% необхідної інформації.

2. Виконання МКР, що виконується за методикою ДКР:

Ваговий бал - 60.

60 балів – повна, чітка, викладена в певній логічній послідовності відповідь на поставлені питання, що свідчить про глибоке розуміння суті питання, ознайомлення студента не лише з матеріалом лекцій, але й з підручником та додатковою літературою; висловлення студентом власної позиції щодо дискусійних проблем, якщо такі порушуються у питанні; студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу.

59-53 балів – не зовсім чітка відповідь на всі поставлені питання, що свідчить про правильне розуміння суті питання, ознайомлення студента з матеріалом лекцій та підручника; незначні неточності у відповідях.

52-45 балів – не повна або не достатньо чітка відповідь на всі поставлені питання, що свідчить про правильне розуміння суті питання, незначні неточності у відповідях.

44-36 балів – відсутність відповіді на певні питання, або неправильна відповідь на них, що свідчить про поверхове ознайомлення студента з навчальним матеріалом або значні похибки у

відповідях.

0 балів – не засвоєння окремих тем (менше, ніж 60% необхідної інформації).

Заохочувальні бали передбачені за виконання творчих робіт з дисципліни (наприклад, участь у факультетських, інститутських олімпіадах з філософії, участь у конкурсах студентських наукових робіт, участь у наукових конференціях).

Штрафні бали не передбачені.

Семестровий контроль: ЗАЛІК

Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу.

Здобувач отримує позитивну залікову оцінку, якщо має підсумковий рейтинг за семестр не менше 60 балів та виконав умови допуску до семестрового контролю.

Умови допуску до заліку: рейтинг ≥36 б.

Не виконані умови допуску → Не допущено.

< 60 балів → залікова к/р.

≥ 60 балів = оцінка (відмінно, дуже добре, добре, задовільно, достатньо, незадовільно). Оцінка може бути підвищена за бажанням за рахунок виконання залікової к/р. Залік проводиться відповідно до графіку навчального процесу, як правило, на останньому за розкладом занятті з навчальної дисципліни «Філософські основи наукового пізнання». Результати контрольних заходів доступні до ознайомлення авторизованим користувачам в їх особистих кабінетах автоматизованої інформаційної системи «Електронний кампус».

Принцип визначення підсумкової оцінки. Рейтингова оцінка доводиться до здобувачів на передостанньому занятті з дисципліни. Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку і мають рейтингову оцінку 60 та більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань.

Оцінка може бути підвищена за бажанням за рахунок виконання залікової к/р. Якщо оцінка, отримана за залікову контрольну роботу менша ніж за рейтингом, попередній рейтинг здобувача скасовується і він отримує оцінку з урахуванням результатів залікової контрольної роботи.

Зі здобувачами, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку менше 60 балів, а також з тими здобувачами, хто бажає підвищити свою рейтингову оцінку, на останньому за розкладом занятті з дисципліни в семестрі викладач проводить семестровий контроль у вигляді залікової контрольної роботи (письмова) .

Максимальна сума балів складає **100.**

Залікова контрольна робота складається із 5 питань. Кожне запитання (завдання) оцінюється у 20 балів за такими критеріями:

- 19 – 20 балів – відповідь на питання викладено правильно, всебічно, безпомилково і логічно;
- 17 – 18 балів – достатньо повна відповідь, або незначні неточності;
- 15 – 16 балів – достатньо повна відповідь, або незначні неточності;
- 12 – 14 балів – неповна відповідь, деякі помилки;
- 0 балів – відповідь відсутня, або є цілком невірною, містить менше, ніж 60% необхідної інформації.

Сума балів переводиться у систему оцінювання згідно з таблицею.

Сума балів переводиться у систему оцінювання згідно з таблицею.

Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою

Кількість балів	*Оцінка*
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно

64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Здобувачі вищої освіти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.
Здобувачі вищої освіти мають право оскаржити результати контрольних заходів після ознайомлення з результатом, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного.

9. Додаткова інформація з дисципліни.

Зарахування сертифікатів проходження дистанційних чи онлайн курсів здійснюється згідно п. 2.2. Положення про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті затверджено наказом від 09.05.2023 р. № НОН/157/2023.

В умовах дистанційного режиму організація освітнього процесу здійснюється з використанням технологій дистанційного навчання: система Електронний кампус, ресурси платформи дистанційного навчання «Сікорський», сервіс «Google Classroom». Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни і засвоєння матеріалу використовуються сервіси для організації онлайн-конференцій та відеозв'язку (наприклад, «Zoom»), електронна пошта, месенджери (Viber, WhatsApp, google документи).

Навчальний процес у дистанційному режимі здійснюється відповідно до затвердженого розкладу навчальних занять.

Дистанційне навчання.

В умовах дистанційного режиму організація освітнього процесу здійснюється з використанням технологій дистанційного навчання. Навчальний процес у дистанційному режимі здійснюється відповідно до затвердженого розкладу навчальних занять. Заняття проходять з використанням сучасних ресурсів проведення онлайн-зустрічей (організація відео-конференцій).

Орієнтовний перелік питань на залік

1. Філософія і наука: окреслення проблематики.
2. Різноманітність філософських дисциплін та предметне поле їх вивчення.
3. Основні форми і способи освоєння людиною світу.
4. Сутність, структура та історичні типи світогляду: міфологічний, релігійний, філософський світогляд.
5. Філософія і наука як форми духовності.
6. Зародження філософії у Стародавній Греції.
7. Центральне питання досократичної філософії: моністичні та плюралістичні погляди натурфілософів.
8. Діалектика Геракліта.
9. Космоцентризм античної філософії.
10. Сократична традиція в європейській філософії.
11. Об'єктивний ідеалізм Платона.
12. Аристотель як засновник логічних та методологічних основ сучасної науки.
13. Еллінізм та його вплив на еволюцію наукового пізнання.
14. Особливості релігійного світосприйняття та їх зв'язок з філософією та наукою.
15. Філософські основи патристики.
16. Роль схоластики у формуванні середньовічного мислення.
17. Номіналізм та реалізм як філософські напрямки.
18. Гуманізм та антропоцентризм як основа філософської думки епохи Відродження.
19. Зміна світобачення і формування науково-філософського світогляду.
20. Коперніканський переворот і утвердження геліоцентричної системи світу.
21. Космоцентризм Дж. Бруно.

22. Суспільно-економічні передумови наукової революції.
23. Зародження та поширення емпіричної науки у XVI-XVII столітті.
24. Чуттєве та раціональне у пізнанні Нового часу.
25. Особливості раціоналізму у новоєвропейській філософії: дуалізм Р. Декарта та монадологія Г. Лейбниця.
26. Теорія пізнання І. Канта.
27. Науковчення Й. Фіхте.
28. Філософія тотожності Ф. Шеллінга.
29. Філософська система Г. Гегеля.
30. Позитивізм як проєкт становлення «позитивної» науки.
31. Філософія ірраціоналізму як протиставлення раціональному пізнанню.
32. Філософія екзистенціалізму як протидія «дегуманізації» суспільства.
33. Філософія постмодернізму як реакція на невідповідність модерним постулатам та ідеалам.
34. Гносеологія як розділ філософії.
35. Філософське розуміння пізнання.
36. Суб'єкт і об'єкт наукового пізнання.
37. Єдність емпіричного та теоретичного у науковому пізнанні.
38. Проблема істини у філософії та науці.
39. Роль інтуїції та творчості в науковому пізнанні.
40. Логіка і методологія наукового пізнання.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Ухвалено на засіданні кафедри філософії (протокол №14 від 31.03.2025 р.).
Погоджено Методичною радою КПІ ім. Ігоря Сікорського (протокол № 8 від 29.05.2025 р.).